

Рискове и перспективи за енергийната сигурност на Югоизточна Европа

Огнян Шентов, Председател, Център за изследване на демокрацията
26 ноември 2018 г.

Уважаеми дами и господа,

Ще маркирам два проблемни кръга, които биха дали рамките на днешната дискусия, а именно: състоянието и факторите на енергийната сигурност и управлението на енергийния сектор.

1. Темата на днешната кръгла маса е не само и не толкова Интерконектора Гърция – България, а **състоянието на енергийната сигурност в региона на Югоизточна Европа и в страната**. Основните проблеми, които ни правят уязвими и за които сме говорили много пъти през последните десетина години, остават:

- широко разпространената енергийна бедност;
- ограничените резултати, постигнати в областта на енергийната ефективност;
- **забавената диверсификация**, вкл. на доставките на природен газ;
- технологичната изостаналост.

Що се отнася до региона на Югоизточна Европа, той продължава да бъде, както и ние сме посочили в анализа, енергиен остров на континента, с малки фрагментирани пазари и с недостатъчна свързаност с европейската енергийна система. Регионалната енергийна сигурност отразява и последните развития в глобалната среда, а именно шистовата революция, особено видима в САЩ, възхода на Китай като потребител на енергия и фокусът, който страната поставя върху ВЕИ и енергийната ефективност, както и императивите на прехода към нисковъглеродна икономика.

2. Ключов проблем, бариера пред постигането на устойчива енергийна сигурност на страната, е **завладяването на държавата**, на ключови сектори като **енергетиката**, от частни интереси, различни олигархични кръгове.

И, разбира се, тази ситуация на завладяване на държавата (всъщност това е форма на системна политическа корупция) се използва, както нееднократно и не само ние сме посочвали, от външни фактори, в случая от руското държавно ръководство, за да се саботира диверсификацията на доставките на природен газ (вкл. Интерконектора Гърция – България), както и да се попречи, забави проучването и експлоатацията на вътрешните енергийни ресурси.

И поради всичко това, **противодействието на завладяването на държавата, вкл. в енергийния сектор**, започва и свършва с **осигуряването на добро управление** на този сектор.

Параметрите на едно добро управление са известни и познати. Има купища добри практики и в ЕС (в страните членки и директиви на ЕК), и в международни организации, към които ни е се стремим – като ОИСП, които са кодифицирали тези добри практики.

И в анализа, който сме представили има достатъчно идеи за управление на рисковете пред енергийната ни сигурност. Няма да ги изброявам и аз, тъй като те вероятно ще бъдат споменати по време на дискусиата.

Надявам се в рамките на днешната кръгла маса да имаме възможност да обсъдим тези два кръга проблеми.